

BELARUSSIAN A1 – STANDARD LEVEL – PAPER 1
BIÉLORUSSE A1 – NIVEAU MOYEN – ÉPREUVE 1
BIELORRUSO A1 – NIVEL MEDIO – PRUEBA 1

Tuesday 21 May 2002 (afternoon)

Mardi 21 mai 2002 (après-midi)

Martes 21 de mayo de 2002 (tarde)

1 hour 30 minutes / 1 heure 30 minutes / 1 hora 30 minutos

INSTRUCTIONS TO CANDIDATES

- Do not open this examination paper until instructed to do so.
- Write a commentary on one passage only. It is not compulsory for you to respond directly to the guiding questions provided. However, you may use them if you wish.

INSTRUCTIONS DESTINÉES AUX CANDIDATS

- Ne pas ouvrir cette épreuve avant d'y être autorisé.
- Rédiger un commentaire sur un seul des passages. Le commentaire ne doit pas nécessairement répondre aux questions d'orientation fournies. Vous pouvez toutefois les utiliser si vous le désirez.

INSTRUCCIONES PARA LOS ALUMNOS

- No abra esta prueba hasta que se lo autoricen.
- Escriba un comentario sobre un solo fragmento. No es obligatorio responder directamente a las preguntas que se ofrecen a modo de guía. Sin embargo, puede usarlas si lo desea.

Напішыце каментарый да аднаго з наступных тэкстаў:

- 1(a) Я пабудую свой маленькі храм
З цаглінак летуценняў журауліных,
З карункаў срэбных песень салаўіных,
Апошні скарб без распачы аддам.
- 5 Накрыю храм аблокам цішыні
І ўпрыгожу веццем вербалозу
Ад немінучай д'яблавай пагрозы
І воўчае нестомнае грызні.
- 10 І ўваход закрые назаўжды
Валун вялікі, што з паганскай веры,
Вакол на роў шчэ крокаў сто адмеру,
Закрыю ўсе шляхі для злыбеды.
- 15 Маліцца ў храме буду па начах,
З ўпаўшых зорак запалю лампады
І тут жа лотаць боскае спагады
Ўбачу раптам у сваіх руках.
- 20 А як акружаць мой маленькі храм
Хрыстапрадаўцаў чорная навала,
Каб сатанінскага не выйшла карнавалу,
Агну і храм і ў ім сябе аддам.

Ала Кажэра. Вершы. 2000.

- Як перадаецца ў вершы адчуванне прыгажосці і духоўнай чысціні ?
- Як перадаецца аўтарам нота трылогі ў пачуццях лірычнага героя ?
- Разгледзьце эфект стылістычных прыёмаў, якія ўжываюцца аўтарам.
- Якія пачуцці абудзіў у вас гэты верш ?

- 1(b) Што ні вёска, то свой свет - жыццё, побыт, звычаі, норавы. Хіба што хаты аднолькавыя - нізенькія, крытыя саломай, з маленькімі вокнамі, гліняным долам. Большасць з іх трухлявыя - пырні дручком і наскрозь праколеш.
- 5 Прускаўцы верылі, што ў кожнай хаце ёсць свой жыхар - дамавік, бо хто, як не ён, падбухторвае сямейнікаў да сваркі. Чаго-чаго, а сварак хапала...
- Любілі прускаўцы птушак, якія, відаць, адчувалі іх прыязныя адносіны і сяліліся, дзе толькі маглі, - пад стрэхамі ляпіліся ластаўкі, на дрэвах вілі гнёзды вераб'і, у дуплах кватаравалі шпакі. Рэдка на чыёй клуні не было буслоу.
- 10 -Не трэба гнявіць бусла, унучак, -гаварыў Лявонку дзед Кірыла, -ён тады вёску падпаліць можа. Выхапіць з начлежнага вогнішча галавешку і кіне яе на хату і пабяжыць агонь ад сядзібы да сядзібы. Згарым.
- Вось так і пазіралі прускаўцы на свет. З выгляду гэта былі людзі сярэдняга росту, каржакаватыя, міралюбівыя і дабрадушныя. Прысутнічала ў іх нормах славянская мяккасць.
- 15 Затое жыццязстойкасці, трываласці, фізічнай і маральнай, хапала, здаецца, усім. Тыя, хто іх ведаў, знаходзілі,што характару прускаўцоў уласціва некаторая рахманасць, нерашучасць, замаруджанасць у руху, але разам з тым і ўпартасць. Суседзі адзначалі гасціннасць прускаўцоў: на стол ставілася усё, што было ў каморы.
- 20 Ні кніг, ні граматых у Прусцы не было спрадвеку, за выключэннем хіба што мясцовага бацюшкі айца Глеба і настаўніка.
- Што ўмелі прускаўцы - гэта цярпець. Цярпенню вучыла іх і навакольная прырода, у якой з нязменнай паслядоўнасцю паўтараўся гадавы кругаварот: зіма саступала месца вясне, вясна пераходзіла ў лета, лета ў восень, якая заканчвалася халоднаю, завейнаю зімою. Тут усяму быў свой час: пасля ночы наступаў світанак, а за днём надыходзілі вечар, ноч. Кожны нараджаўся, жыў, паміраў.
- 25 Разам з тым я не рызыкнуу бы папракнуць іх у духоўнай вяласці. Упартасць і настойлівасць у барацьбе за жыццёвае існаванне рабіла іх людзьмі моцнымі і трывалымі. Негледзячы на сваю закінутасць і даўнюю адлучаннасць ад гісторыі, жылі яны адкрыта, умелі размаўляць з зорамі і сусветам, чуць як расце трава і шэпчацца з берагам вада, давяралі прыродзе і разумелі яе мову.
- 30 Прыроднае ўлонне адказвала ўзаемнасцю - аберагала іх, хоць часамі і палохала іх моцнымі маразамі ці бурамі-наваламі. Як тая,што здарылася на жніво, у канцы ліпеня. Гарачыня стаяла такая, што хоць ты ў склеп лезь ці на ток кладзіся.
- 35 Але дзе той склеп і дзе той ток - усе былі у полі, жалі, абліваючыся потам, са скрухай паглядалі на сонца і ніяк не маглі дачакацца полудня.
- Нарэшце усё ж такі дачакаліся. На бела-шэрыя хмаркі, што заблішчэлі над галавой ніхто не звярнуў увагі, такімі бяскрыўднымі яны здаваліся. Трывога ўсчалася толькі тады, калі з захаду павольна пачало наплываць, набліжацца нейкае няпэўнае цёмна-свінцовае цемрыва, палохаючы яшчэ сцішаным, але пагрозлівым вуркатаннем далёкага грому. Зрэшты, гэта было больш падобна не на гром, а хутчэй на стогн: хмара стагнала бы нешта жывое. Асабліва занепакоіліся, замітусіліся тыя, хто яшчэ не паспеў сабраць снапы ў ляшкі. Неўзабаве хмара, не такая і вялікая напачатку, завалакла паунеба і амаль упрытык наблізілася да самага
- 40 сонца. Уражанне нават было такое, што з'явілася яна не з-за далягляду, а апусцілася на зямлю аднекуль з вышыні, з-за сонца. Раптоўна і моцна ўдарыў, як
- 45

быццам недзе зусім побач, сухі, але аглушальны па моцы пошчак грому, і адразу ж пасыпаўся буйны, краплісты дождж, а потым да яго далучыўся град - спярша невялікі і дробны, а затым усё большы і большы, і нарэшце, як курыныя яйкі ці нават яблыкі. Чорная хваля павісла над прускаўскім наваколлем. На хмары як бы хто сядзеў, малаціў зямлю градам, страшыў маланкамі і ў дадатак апусціў адтуль доўгі, пакручасты хобат, які на хаду звіваўся і раскалыхаўся, як слуп дыму, быццам кагосьці лавіў ці хацеў пастрашыць. Потым ад хобата аддзяліліся дастатковыя прысоскі і, дасягнуўшы зямлі, пачалі бурыць, шкуматаць і паднімаць у паветра усё, што трапляла ў поле іх прыцягнення. І так шугаў град, што здавалася, быццам раскалолася неба. Жанцы пахаваліся ў ляшкі. Жудасна было назіраць як гэтае халоднае, ледзяное каменне абрынулася з неба, ламаючы і прыбіваючы дадолу нязжатае і бездапаможнае жыта, усцілаючы яго белым зімнім покрывам. Чутна было як у вёсцы закрычалі куры і завьў ураднікаў сабака. Пахаладнела. Людзі разгубіліся, не ведалі, што рабіць. Усе з жахам казалі, што такога граду яшчэ не было. Насланне нейкае...

Уладзімір Гніламёдаў. Уліс з Прускі.
Сямейная хроніка ў духу барока. 2000.

- Як аўтар паказвае сваю павагу да таго, як вяскоўцы ставяцца да прыроды ?
 - Як структура тэкста адлюстроўвае рытм падзей, аб якіх гаворыцца ў гэтым урыўку ?
 - Якія стылістычныя сродкі ўжывае аўтар у гэтым тэксце ?
 - Ці можна, на ваш погляд, назваць прускаўцоў пасіўнымі ў адносінах да жыцця?
-